ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์

สมศรี เวิ่นทอง
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Received: 7 July 2025 / Revised: 18 August 2025 / Accepted: 21 August 2025

บทคัดย่อ

ธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงและส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจในประเทศ การศึกษาลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ระหว่างปี 2561-2567 ได้ถูกรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ของธนาคารพาณิชย์ จำนวน 11 แห่ง พบว่าลักษณะความเสี่ยงในรอบ 7 ปี ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยมีการเปิดเผยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อลูกค้า ผู้ลงทุน รวมถึงธนาคารพาณิชย์เอง

จากการศึกษาลักษณะความเสี่ยงและผลกระทบจากความเสี่ยง ซึ่งศึกษาและเก็บข้อมูลจากการเปิดเผยความเสี่ยงในแบบ 56-1 พบความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงานและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ นอกจากนี้ยังพบความเสี่ยงที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG) ที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือลดลง ธนาคารควรประเมินความเสี่ยงและทำแผนป้องกันความเสี่ยงเพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: ความเสี่ยง, การธนาคารพาณิชย์, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Corresponding Author: somsri.w@rmutp.ac.th

Risk Characteristics of the Stock Exchange of Thailand in Commercial Bank

Somsri Woenthong
Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

Commercial banks are high-risk businesses that impact the domestic economy. A study of the risk profiles of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET) in the commercial banking sector between 2018 and 2024, compiled data from the annual information filings (Form 56-1) of 11 commercial banks, revealed that over the past seven years, listed commercial banks disclosed financial risk and other relevant aspects that are beneficial to customers, investors, and the commercial banks themselves.

The study of risk characteristics and risk impacts, which analyzed and collected data from the risk disclosures in form 56-1, found four types of commercial bank risks: strategic risk, operational risk, Reporting and compliance risks. In addition, significant environmental, social and governance (ESG) risks have been identified that have a negative impact on credibility. Banks should assess risks and develop risk mitigation plans to minimize losses.

Keywords: Risk, Commercial Banking, The Stock Exchange of Thailand

Corresponding Author: somsri.w@rmutp.ac.th

บทนำ

ในการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารพาณิชย์มีความจำเป็นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย การขาดทุนหรือมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอจะทำให้ผู้ที่นำเงินมาฝากสูญเสียความเชื่อมั่นต่อระบบการบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาลักษณะความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี 2561-2565 (สมศรี เวิ่นทอง, 2566) ได้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินความเสี่ยงเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและป้องกันความเสี่ยง ลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ธนาคารพาณิชย์เป็นหนึ่งในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากที่มีทั้งหมด 858 แห่ง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2568) การบริหารความเสี่ยงจึงมีบทบาทความสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้กับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ 4 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงานและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557) สอดคล้องกับอุษณา ภัทรมนตรี (2567) ที่ได้กล่าวถึงกรอบงานการบริหารความเสี่ยงที่เริ่มใช้ในปี 2004 (2547) ไว้ว่ามีวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านรายงาน และด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจและได้ทำการวิจัยโดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี 2561-2565 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดการระบาดของโควิด-19 ทั้งยังเกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองอีกด้วย จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเชิงรุกของบริษัทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะความเสี่ยงและผลกระทบจากความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย

กรอบแนวคิด

ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมีอิทธิพลต่อความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงาน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

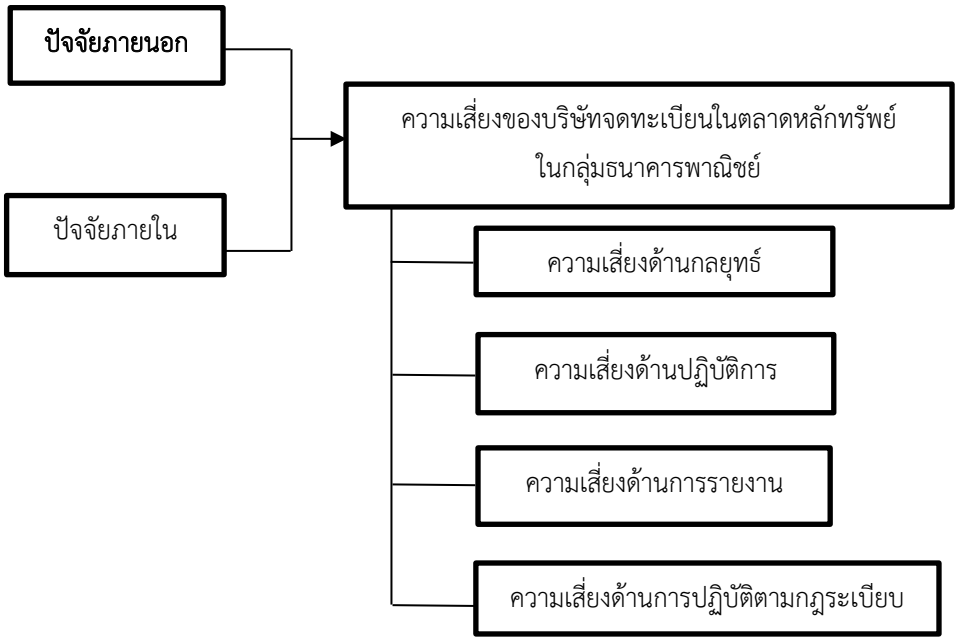

ภาพ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งอยู่ในกลุ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะการเปิดเผยความเสี่ยงของแต่ละธนาคาร โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ของธนาคารพาณิชย์กลุ่มตัวอย่างเป็นธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) (BAY), ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (BBL), ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) (CIMBT), ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (KBANK), ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน) (KKP), ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (KTB), บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เชียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (LHBANK), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (SCB), บริษัท ทุนธนชาต จำกัด (มหาชน) (TCAP), ธนาคารทิสโก้ จำกัด (มหาชน) (TISCO) และธนาคารทหารไทยธนชาต จำกัด (มหาชน) (TTB)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี 2561-2565 ทำให้พบความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและภายในของธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

ก. ปัจจัยภายนอก เปิดเผยไว้ 3 ด้าน ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ประกอบด้วย

ด้านบริหาร จากการขัดแย้งทางการค้าของสหรัฐอเมริกาและจีนร่วมกับการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ด้านสภาพคล่อง จากการเปิดบัญชีผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อผลตอบแทนที่สูงกว่าในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ

ด้านการตลาด จากการขาดความได้เปรียบในการแข่งขัน

ด้านผู้ถือหุ้น จากการที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่จะมีอำนาจในการควบคุมธนาคารและมีอิทธิพลในการตัดสินใจในการบริหารงาน

2) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ประกอบด้วย

ด้านเครดิต จากการที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ไม่ตามกำหนดเวลา

ด้านผู้ถือหุ้น จากการที่ผู้ลงทุนไม่ได้ผลตอบแทนตามที่คาดหวัง

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจทำให้มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของธนาคาร

3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) จากการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ Basel III ซึ่งเป็นกรอบการกำกับดูแลธนาคารที่พัฒนาโดยคณะกรรมการกำกับดูแลภาคธนาคารแห่งบาเซิล (Bank for International Settlements, 2025) ส่วนประเทศไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับใช้หลักเกณฑ์ Basel III ให้เหมาะสมกับระบบการเงินของประเทศ คาดว่าจะเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2571 (ค.ศ. 2028) (Wolters Kluwer, 2024) อาจส่งผลกระทบต่อผลกำไรของธนาคารและทำให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง นอกจากนี้เกิดจากการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 (TFRS 9) มีการปรับปรุงการบัญชีสำหรับเครื่องมือทางการเงินให้สะท้อนความเสี่ยงและฐานะทางการเงินได้อย่างเหมาะสม (สภาวิชาชีพบัญชี, 2562) และฉบับที่ 16 (TFRS 16) มีการปรับปรุงการบัญชีสัญญาเช่าให้สะท้อนภาระผูกพันและสิทธิประโยชน์จากสัญญาเช่าได้อย่างเหมาะสม (สภาวิชาชีพบัญชี, 2564)

ข. ปัจจัยภายใน เปิดเผยไว้ 4 ด้าน ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ประกอบด้วย

ด้านบริหาร จากการไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ขาดประสิทธิภาพในการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานและนำไปใช้ได้ไม่เหมาะสม

2) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ประกอบด้วย

ด้านเครดิต จากการขาดประสิทธิภาพการอนุมัติสินเชื่อลูกค้ารายย่อยและการไม่รักษาบุคลากรที่สำคัญ

ด้านสภาพคล่อง จากการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา

ด้านปฏิบัติการ จากการไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของทางการ ระบบสารสนเทศขัดข้องทำให้ข้อมูลผิดพลาดและมีการหยุดชะงักของการปฏิบัติการ

3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) ประกอบด้วย

ด้านปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ จากการผิดข้อกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางการ ทำให้ชื่อเสียงเสียหาย

4) ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) ประกอบด้วย

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากความบกพร่องของการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย รักษาความลับ ความน่าเชื่อถือได้ของระบบงาน

จากการศึกษาลักษณะความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี 2561-2565 ไม่พบการเปิดเผยความเสี่ยงด้านการรายงาน ผู้เขียนจึงได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในปี 2566 และ 2567 (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.), 2567) พบว่ามีการเปิดเผยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและยังพบว่ามีการเปิดเผยความเสี่ยงที่สำคัญเพิ่มเติม ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านการรายงาน (Reporting Risk) ความเสี่ยงเกิดจากความถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลาของข้อมูลที่ธนาคารต้องรายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแล นักลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการรายงานที่ผิดพลาดอาจนำไปสู่การเสียค่าปรับ เสียชื่อเสียงหรือการดำเนินการทางกฎหมาย ธนาคารจึงต้องมีระบบควบคุมภายในที่เข้มงวดและการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันความเสี่ยงนี้

2) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) ความเสี่ยงเกิดจากความล้มเหลวของลูกหนี้ในการชำระหนี้ตามสัญญา อาจส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินของธนาคาร ธนาคารต้องมีการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้อย่างรอบคอบและมีการจัดสรรเงินสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยง

3) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) ความเสี่ยงเกิดจากธนาคารไม่สามารถจัดหาเงินสดหรือสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันเวลาเพื่อรองรับการถอนเงินของลูกค้าหรือการชำระหนี้ที่ครบกำหนด การบริหารสภาพคล่องที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ภาวะวิกฤติทางการเงิน

4) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ความเสี่ยงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนหรือราคาสินทรัพย์ในตลาด อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคาร การบริหารความเสี่ยงด้านตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk) ความเสี่ยงเกิดจากความล้มเหลวของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การโจมตีทางไซเบอร์หรือการละเมิดข้อมูล อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและความเชื่อมั่นของลูกค้า ธนาคารต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และแผนการฟื้นฟูระบบในกรณีเกิดเหตุการณ์แบบไม่คาดคิด

6) ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Risk) ความเสี่ยงเกิดจากผลกระทบของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลที่มีผลต่อชื่อเสียงและความยั่งยืนของธนาคาร การบูรณาการแนวทาง ESG เข้ากับกลยุทธ์และการดำเนินงานของธนาคารเป็นสิ่งที่สำคัญ

ในช่วงโควิด-19 ถึงปัจจุบันที่มีทั้งความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองพบว่าธนาคารพาณิชย์ได้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงานและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ นอกจากนี้ยังทำให้เห็นกรอบแนวคิดใหม่ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ธนาคารต้องให้ความสนใจเมื่อเกิดความไม่แน่นอนขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารธนาคารใช้ในการกำหนดกลยุทธ์จัดการความเสี่ยง ทั้งยังใช้เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานกำกับดูแล เช่น

ธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในการออกมาตรการเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ช่วยนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียให้สามารถประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจลงทุนได้อย่างรอบคอบมากขึ้นโดยอาศัยการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของธนาคารดังกล่าว

สรุปและอภิปรายผล

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและการเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย ธนาคารมุ่งเสริมสร้างการบริหารความเสี่ยงให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร ผ่านการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงและขอบเขตความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงมาเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ของธนาคาร เพื่อให้ธุรกิจเติบโตและสร้างผลตอบแทนอย่างยั่งยืนในระยะยาวให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย โดยธนาคารได้กำหนดการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับภิรดา (2566) กล่าวไว้เกี่ยวกับการบริหารแรงงานและองค์การในธุรกิจการเงินการธนาคารอันเป็นผลจากการเข้ามาแทนที่ด้วยดิจิทัลที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีในการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านออนไลน์ ภายใต้โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงมีหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีหน่วยงานบริหารความเสี่ยงที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลความเสี่ยงอย่างเป็นอิสระ

จากการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะความเสี่ยงของธนาคารแต่ละแห่งซึ่งระบุไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในปี 2566 และ 2567 ได้อย่างชัดเจนตามตารางสรุปความเสี่ยงดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะของความเสี่ยงที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ธนาคาร	กลยุทธ์	ปฏิบัติการ	ปฏิบัติตามกฎระเบีย	การรายงาน	ความเสี่ยงอื่น ๆ ที่สำคัญ
BAY	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
BBL	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านตลาดและเครดิต
CIMBT	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง
KBANK	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้าน ESG และเทคโนโลยี
KKP	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านการเงินและตลาด
KTB	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและเครดิต
LHBANK	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านการเงินและเทคโนโลยี
SCB	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้าน ESG และเทคโนโลยี
TCAP	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านการลงทุนและตลาด
TISCO	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านการเงินและเทคโนโลยี
TMB	✅	✅	✅	✅	ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและเครดิต

ที่มา: แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของแต่ละธนาคารซึ่งสามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

✅ หมายถึง ธนาคารได้ระบุความเสี่ยงดังกล่าวในรายงานประจำปี

พบว่าธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน ซึ่งควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการธนาคารมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยง การบริหารจัดการเงินกองทุนและสภาพคล่อง เพื่อให้ธนาคารมีเงินกองทุนและสภาพคล่องอยู่ในระดับที่เหมาะสม มีกระบวนการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุนและสภาพคล่องเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยธนาคารจัดให้มีนโยบาย กระบวนการ รวมถึงระบบการควบคุมติดตามและรายงานระดับความเสี่ยงเงินกองทุนและสภาพคล่อง ตลอดจนการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบและสายการรายงานอย่างชัดเจนสอดคล้องกับหลักการควบคุมภายในที่ดี ทั้งยังให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยงเงินกองทุนและสภาพคล่องต่อสาธารณะให้มีความถูกต้องและครบถ้วนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ ช่วยเพิ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตโควิด-19 ที่เกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมือง จากผลการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปิดเผยความเสี่ยงด้าน ESG ที่สำคัญต่อธนาคารเพื่อช่วยขยายความเข้าใจต่อกรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงและสามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงลึกในอนาคต ดังนี้

1) ควรขยายกรอบแนวคิดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมภิบาล (ESG) ให้ครอบคลุม เพื่อให้การวิเคราะห์มีความละเอียดและสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น

2) ควรผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องในองค์กร เพื่อให้ได้ภาพรวมการบริหารความเสี่ยงที่รอบด้านและช่วยยืนยันผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการตรวจสอบเอกสารเพียงอย่างเดียว

ข. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ต่อยอดการศึกษาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับกลยุทธ์ การเปิดเผยความเสี่ยง การจัดทำรายงานประจำปีและการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้เสีย ดังนี้

1) ควรศึกษาวิธีการตอบสนองความเสี่ยงสำหรับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยเกี่ยวกับแนวทางสำหรับการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

2) ควรทำการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณกับพนักงานทุกระดับเพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการตอบสนองความเสี่ยง

3) ควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างที่เป็นธุรกิจกลุ่มอื่นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่ายโดยเฉพาะคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้การสนับสนุนตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลพระนคร และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้การสนับสนุนด้านทุนในการวิจัย

รวมถึงขอขอบคุณคำแนะนำจากอาจารย์ เพื่อนร่วมงานทั้งในและนอกคณะบริหารธุรกิจที่เป็นกำลังใจระหว่างดำเนินการเขียนบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). *กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร.* ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2568, จาก https://www2.set.or.th/th/about/overview/files/ERM_Framework_2017.pdf

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2568). *Wikipedia "Stock Exchange of Thailand".* ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2568, จาก https://en.wikipedia.org/wiki/Stock_Exchange_of_Thailand?utm_source=chatgpt.com

ภิรดา ชัยรัตน์. (2566). การบริหารแรงงานและองค์การในธุรกิจการเงินการธนาคารอันเป็นผลจากการเข้ามาแทนที่ด้วยดิจิทัล. *Local Administration Journal, 16*(1), 61-82.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). (2567). *แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1).* ค้นเมื่อ 29 เมษายน 2568, จาก https://market.sec.or.th/public/idisc/th/Viewmore/fs-r561

สภาวิชาชีพบัญชี. (2562). *มาตรฐานการรายงานทางการเงิน มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน.* ค้นเมื่อ 29 เมษายน 2568, จาก https://www.tfac.or.th/upload/9414/01jt6PUfn8.pdf

สภาวิชาชีพบัญชี. (2564). *มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า.* ค้นเมื่อ 29 เมษายน 2568, จาก https://www.tfac.or.th/upload/9414/j4bTqmNTee.PDF

สมศรี เวิ่นทอง. (2566). *ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ระหว่างปี 2561-2565*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

อุษณา ภัทรมนตรี. (2567). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.

Bank for International Settlements. (2025). *Basel III Monitoring Report.*Available on online at https://www.bis.org/bcbs/publ/d592.pdf.Retrieved on June 15, 2025.

Wolters Kluwer. (2024). *Basel III framework in Thailand. Wolters Kluwer.* Available on online at https://www.wolterskluwer.com/th-th/solutions/financial-regulation-and-risk-topics/basel-iii-framework-in-thailand.